

TOMASZ MIKULSKI

RAMY CIENKOŚCIENNE
MODELOWANIE
I ANALIZA WRAŻLIWOŚCI

POLITECHNIKA GDAŃSKA

monografie

100

POLITECHNIKA GDAŃSKA

TOMASZ MIKULSKI

RAMY CIENKOŚCIENNE
MODELOWANIE
I ANALIZA WRAŻLIWOŚCI

GDAŃSK 2010

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU REDAKCYJNEGO
WYDAWNICTWA POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

Romuald Szymkiewicz

REDAKTOR PUBLIKACJI NAUKOWYCH

Janusz T. Cieśliński

REDAKTOR SERII

Jerzy M. Sawicki

RECENZENCI

Czesław Cichoń

Czesław Szymczak

PROJEKT OKŁADKI

Jolanta Cieślawska

Wydano za zgodą
Rektora Politechniki Gdańskiej

© Copyright by Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej
Gdańsk 2010

Utwór nie może być powielany i rozpowszechniany, w jakiegokolwiek formie
i w jakiegokolwiek sposób, bez pisemnej zgody wydawcy

ISBN 978–83–7348–293–7

SPIS TREŚCI

Wykaz ważniejszych oznaczeń	5
1. WSTĘP	7
1.1. Modele numeryczne ram cienkościennych	7
1.2. Analiza wrażliwości	12
1.3. Cel i zakres pracy	15
2. MODELOWANIE RAM CIENKOŚCIENNYCH	17
2.1. Prętowy element cienkościenny	20
2.2. Superelement węzła	23
2.3. Rola stężeń wewnętrznych węzła	28
2.4. Dobór rozmiarów superelementu węzła ramy	31
2.5. Przykłady numeryczne	32
2.5.1. Statyka – analiza porównawcza trzech modeli numerycznych	32
2.5.2. Statyka – dobór rozmiarów superelementu węzła	35
2.5.3. Statyka – rama płaska ze stężeniami	37
2.5.4. Statyka – rama hali	42
2.5.5. Dynamika – analiza porównawcza trzech modeli numerycznych	45
2.5.6. Dynamika – wpływ stężeń węzła	50
3. ANALIZA WRAŻLIWOŚCI	54
3.1. Statyka	56
3.1.1. Układy prętowe – opis ciągły	56
3.1.2. Układy dyskretne	61
3.2. Dynamika	63
3.2.1. Analiza wrażliwości wartości własnych	63
3.2.2. Analiza wrażliwości postaci własnych	65
3.3. Przykłady numeryczne	67
3.3.1. Statyka – rama ze stężeniami poprzecznymi	68
3.3.2. Statyka – rama ze stężeniami na poziomie półki górnej	72
3.3.3. Statyka – rama – zmiana grubości półek	74
3.3.4. Analiza wrażliwości częstości drgań skrętnych belki cienkościennej	83
3.3.5. Analiza wrażliwości postaci drgań skrętnych belki cienkościennej	87
4. WRAŻLIWOŚĆ W UJĘCIU PROBABILISTYCZNYM	91
4.1. Probabilistyczna wrażliwość konstrukcji prętowych w stanie regularnym	92
4.1.1. Linearyzacja funkcji $\mathcal{S}$	92
4.1.2. Zastosowanie metody Monte Carlo	94
4.2. Probabilistyczna wrażliwość stanów granicznych konstrukcji	94
4.2.1. System fundamentalny	94
4.2.1.1. Wrażliwość probabilistyczna stanów granicznych systemu w odniesieniu do efektu obciążenia (S)	95
4.2.1.2. Wrażliwość probabilistyczna stanów granicznych systemu w odniesieniu do wytrzymałości (R)	96
4.2.2. Metoda Monte Carlo – konstrukcje prętowe	96
4.3. Przykłady probabilistycznej wrażliwości konstrukcji	97
4.3.1. Belka dwuteowa – probabilistyczna analiza wrażliwości stanu regularnego	97

4.3.2. Rama cienkościenna – probabilistyczna analiza wrażliwości stanu granicznego	100
5. ZASTOSOWANIA ANALIZY WRAŻLIWOŚCI	104
5.1. Projektowanie	104
5.1.1. Weryfikacja projektu konstrukcji wieży obserwacyjnej	106
5.2. Diagnostyka	111
5.3. Identyfikacja parametryczna	111
5.3.1. Identyfikacja sztywności przepon w dwuteowym pręcie cienkościennym	113
5.4. Optymalizacja	117
6. WNIOSKI	119
BIBLIOGRAFIA	123
Streszczenie w języku polskim	128
Streszczenie w języku angielskim	130

WYKAZ WAŻNIEJSZYCH OZNACZEŃ

- A – pole powierzchni przekroju poprzecznego pręta
 a – długość współpracująca superelementu
 $\mathbf{B}$ – macierz kształtu superelementu
 B – bimoment
 $\mathbf{b}$ – wektor zmiennych projektowych
 b – zmienna projektowa, szerokość półki
 C – macierz kowariancyjna
 E – moduł sprężystości, operacja wartości oczekiwanej
 F – podcałkowa funkcja wrażliwości
 $\mathbf{f}$ – wektor funkcji kształtu elementu
 G – moduł ścinania, funkcja stanu granicznego
 J_0 – biegunowy moment bezwładności przekroju
 J_d – moment bezwładności skręcania czystego Saint-Venanta
 J_ω – wycinkowy moment bezwładności przekroju
 $\mathbf{K}$ – macierz sztywności
- k – współczynnik zanikania $k = \sqrt{\frac{GJ_d}{EJ_\omega}}$
- $\mathbf{K}_G$ – macierz geometryczna
 l – długość belki
 m – obciążenie równomiernie rozłożonym momentem skręcającym
 m_i – wartość oczekiwana (średnia)
 $\mathbf{m}$ – wektor wartości oczekiwanych
 $\mathbf{M}$ – macierz mas
 $\bar{\mathbf{M}}$ – diagonalna macierz mas
 n – częstotliwość drgań własnych
 $\mathbf{P}$ – wektor obciążenia
 P – ściskająca siła osiowa
 $\mathbf{q}$ – wektor amplitud przemieszczeń
- r_0 – biegunowy promień bezwładności $r_0 = \sqrt{\frac{J_0}{A}}$
- R – zmienna losowa – nośność, wytrzymałość przekroju
 $\mathcal{S}$ – zmienna stanu
 S – zmienna losowa – efekt obciążenia
 T – energia kinetyczna
 U – energia potencjalna
 $\mathbf{u}$ – wektor przemieszczeń
 $\mathbf{w}_s$ – wektor wrażliwości pierwszego rzędu zmiennej stanu $\mathcal{S}$
 α – współczynnik wagowy zmiennej stanu w zagadnieniu identyfikacji
 β – współczynnik korekcyjny modułu sprężystości
 χ – spaczenie $\chi = -\theta'$
 ε – dokładność obliczeń
 κ – stała ścinania przekroju poprzecznego
 $\delta(\cdot)$ – delta Diraca

- η – wektor przemieszczeń układu sprzężonego
- λ – wartość własna $\lambda = \omega^2$
- λ_s – mnożnik – bezwymiarowa zmienna losowa w odniesieniu do efektu obciążenia
- λ_r – mnożnik – bezwymiarowa zmienna losowa w odniesieniu do wytrzymałości
- λ_p – mnożnik obciążenia – bezwymiarowa zmienna losowa
- ν – współczynnik Poissona
- θ – kąt skręcenia
- ρ – masa właściwa
- σ_s – odchylenie standardowe zmiennej $\mathcal{S}$
- ω – częstość drgań własnych
- ζ – wskaźnik przekazywania się bimomentów w węźle